

Datum

2025-11-07

Adress

Diarienummer

SN-2024-2124

Yttrande

Till

Stadsrevisionen

Revisionens granskningsrapport Förebyggande arbete mot korruption SR-2024-84

Servicenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Servicenämnden anser att det efter de i yttrandet nämnda informations- och utbildningsinsatserna finns en ökad kunskapsnivå kring det förebyggande arbetet mot korruption. Det görs återkommande insatser av funktioner som hållbarhetscontroller, internkontrollsamordnare, förvaltningsjurister och HR-konsulter. Insatserna är av generell karaktär eller avdelningsspecifika och beskrivs närmare i yttrandet.

Förvaltningsledningen har den 4 juni 2025 initierat ett arbete med att skapa en förvaltningsspecifik handlingsplan för arbete mot brott i välfärden. Effekten av det kommer att vara ytterligare förstärkning även i det pågående arbetet specifikt mot korruption. Arbetet med handlingsplanen innebär:

- Inventering av pågående arbete och identifierade förbättringsområden
- Förslag på ytterligare åtgärder för att stärka arbetet mot brott i välfärden
- Insatser för att höja medvetenheten och kompetensen inom området
- Struktur för löpande uppföljning och rapportering.

Ambitionen att ta ett större grepp kring välfärdsbrott inklusive korruption märks också i planerna på att se över inköpsorganisationen och att revidera inköpsriktlinjerna.

En översyn angående bredare perspektiv på begreppet korruption i riskanalyser har medfört att förvaltningen har inlett arbete med en gemensam och bredare bild av vad korruption kan vara. Förvaltningen ser korruption i en vidare betydelse: givande och tagande av mutor och erbjudanden, jäv, trolöshet mot huvudman (tjänstefel), otillåtna bisysslor, intressekonflikter, vänskapskonflikter med mera. Detta synsätt kommer att vara en utgångspunkt för ovan nämnda handlingsplan.

Vidare har översynen resulterat i att risken för korruption föreslås att införas i nämndens kommande internkontrollplan på en övergripande nivå, vilket innebär att den blir en gemensam korruptionsrisk som alla avdelningar ska arbeta med utifrån sin sannolikhetsbedömning av att risken inträffar. Den kommande internkontrollplanen föreslås även innehålla granskningar gällande rekryteringar och direktupphandlingar. Med dessa förslag säkerställer förvaltningen ett bredare perspektiv i riskanalysen.

De arbetssätt som tillämpas idag för ÄTA-arbeten¹ innebär en tillräcklig kontroll men nämnden anser att arbetssätten kommer förtydligas ytterligare framöver med de nya rutiner och styrdokument kring hantering av ÄTA-arbeten som har tagits fram inom verksamhetsavdelningen stadsfastigheter under 2025.

Uppföljande yttrande

Nedan följer servicenämndens kommentarer om effekterna av de åtgärder som presenterades i nämndens första yttrande. Åtgärderna står i samma ordning som i nämndens första yttrande.

Revisionens samlade bedömning: Att servicenämnden delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll för att förebygga, upptäcka och hantera korruption. (avsnitt 1)

Åtgärd: Informationsbesök i sektioner om riskanalys och intern kontroll.

Kommentar: Inom servicenämndens verksamhetsavdelning stadsfastigheter har avdelningens internkontrollsamordnare under 2025 genomfört besök hos respektive sektion i syfte att informera och uppdatera kunskapen om vad riskanalys och internkontroll innebär. Detta har lett till en ökad kunskap om intern kontroll och riskanalys på avdelningen och främjat ett ökat riskmedvetande hos medarbetarna.

¹ ÄTA står för ändring, tillägg och avgående. Det handlar om arbeten som är kopplade till ett byggprojekt men som inte var planerade från början, och som beställs eller måste läggas till utanför den ursprungligen avtalade entreprenaden. Det kan handla om allt från oväntade problem till ändrade önskemål från beställaren. Arbetet måste ha omedelbart samband till det ursprungliga projektet och utföras under byggets gång för att det ska räknas som ett ÄTA-arbete. ÄTA-arbeten innebär tilläggskostnader.

Revisionens rekommendation: Att säkerställa ett bredare perspektiv på begreppet korruption i sina riskanalyser. (avsnitt 1)

Åtgärd: Servicenämndens verksamheter ser över detta under 2025.

Kommentar: Översynen har medfört att förvaltningen har inlett arbete med en gemensam och bredare bild av vad korruption kan vara. Förvaltningen ser korruption i en vidare betydelse: givande och tagande av mutor och erbjudanden, jäv, trolöshet mot huvudman (tjänstefel), otillåtna bisysslor, intressekonflikter, vänskapskonflikter med mera. Detta synsätt kommer att vara en utgångspunkt för en handlingsplan som förvaltningsledningen i juni 2025 tog initiativ till att skapa.

Vidare har översynen resulterat i att risken för korruption föreslås att införas i nämndens kommande internkontrollplan på en övergripande nivå, vilket innebär att den blir en gemensam korruptionsrisk som alla avdelningar ska arbeta med utifrån sin sannolikhetsbedömning av att risken inträffar. Den kommande internkontrollplanen föreslås även innehålla granskningar gällande rekryteringar och direktupphandlingar. Med dessa förslag säkerställer förvaltningen ett bredare perspektiv i riskanalysen.

Revisionens rekommendation: Att säkerställa att befintliga riktlinjer är kända samt att kontinuerliga dialoger kring förebyggande arbete mot korruption genomförs i verksamheterna. (avsnitt 1)

Åtgärd: Aktivt arbete med att göra riktlinjerna mer kända i verksamheten.

Kommentar: Inom servicenämndens verksamhetsavdelning stadsfastigheter, som revisionen särskilt har granskat, har internkontrollsamordnare och hållbarhetscontroller under 2025 genomfört utbildningar kring antikorruption där även kontinuerliga dialoger har förts med medarbetarna på enhetsmöten.

Förvaltningsledningen har den 4 juni 2025 initierat ett arbete med att skapa en förvaltningsspecifik handlingsplan för arbete mot brott i välfärden. Detta uppdrag innebär:

- Inventering av pågående arbete och identifierade förbättringsområden
- Förslag på ytterligare åtgärder för att stärka arbetet mot brott i välfärden
- Insatser för att höja medvetenheten och kompetensen inom området
- Struktur för löpande uppföljning och rapportering.

Handlingsplanen kommer att ge ytterligare förstärkning i arbetet även specifikt mot korruption. I planen kommer korruption att behandlas i en vidare betydelse; givande och tagande av mutor och erbjudanden, jäv, trolöshet mot huvudman (tjänstefel), otillåtna bisysslor, intressekonflikter, vänskapskonflikter med mera.

Serviceförvaltningens förvaltningsjurister har påbörjat att hålla i utbildningar om korruption hos stadsfastigheter och stabsavdelningarna och detta är redan planerat att detta kommer vara ett återkommande inslag hos stadsfastigheter. Ambitionen är även att så ska vara fallet med avdelningen kommunteknik och planeringen för detta är redan igång.

Revisionens rekommendation: Att säkerställa att det finns tillräcklig dokumentation avseende ÄTA-kostnader som tydligt visar var en kostnad är hänförlig och hur den har beslutats. (avsnitt 1)

Åtgärd: Ny utarbetad rutin och styrdokument för hantering och dokumentation av ÄTA-arbeten.

Kommentar: Under 2025 har en rutin för hantering av ÄTA-arbeten och underlag tagits fram på stadsfastigheter. På avdelningen har även ett styrdokument gällande hantering av ÄTA-arbeten utarbetats och beslutats av byggprojektenhetens ledning. Syftet med dokumenten är att tydliggöra hur avdelningen ska hantera och dokumentera ÄTA-arbeten.

Revisionens rekommendation: Att ta ett bredare grepp om begreppet [korruption] och i högre grad inkludera verksamhetsrisker kopplade till korruption i sina riskanalyser. Detta som ett led i att säkerställa att riskerna belyses kontinuerligt. (avsnitt 3.1.4)

Åtgärd: Direktåtgärd kring uppföljning av underentreprenörer är pågående.

Kommentar: Servicenämndens verksamheter ser över detta under 2025. I årets riskanalys inför intern kontroll har avdelningen stadsfastigheter lyft in en direktåtgärd avseende uppföljning av underentreprenörer.

Revisionens rekommendation: Att nämndernas arbete stärks genom att riktlinjernas innehåll ytterligare införlivas i organisationskulturen och att dialoger kring förebyggande av korruption kontinuerligt förs i verksamheterna. (avsnitt 3.2.4)

Åtgärd: Utbildningar kring förebyggande av korruption och arbetslivskriminalitet.

Kommentar: Under 2025 har servicenämndens verksamhetsavdelning stadsfastigheter fört löpande dialoger kring förebyggande av korruption och arbetslivskriminalitet med medarbetare på enhetsmöten. Avdelningen planerar att under 2025 genomföra utbildningar i samarbete med jurister från stadskontoret kring arbete mot korruption och arbetslivskriminalitet. Utöver detta har hållbarhetscontroller på stadsfastigheter även hållit i utbildningar kring förebyggande av korruption och arbetslivskriminalitet.

På stadsfastigheter har hållbarhetscontroller på avdelningen genomfört utbildningar för medarbetarna vid byggprojektenheten samt även utformat mallar och checklistor för platsbesök på byggarbetsplatser. Dessa har bidragit till en större tydlighet kring hur byggprojektledare ska agera vid uppmärksammande av risker eller brister hos avdelningens upphandlade entreprenörer.

Det är ett som tidigare beskrivits ett pågående arbete i förvaltningen med att säkerställa efterlevnaden av de regler och rutiner som finns inom korruptionsområdet. Förvaltningsledningen har den 4 juni 2025 initierat ett arbete med att skapa en handlingsplan mot välfärdsbrottslighet som både ska förstärka det som redan görs idag men också utveckla hur arbetet med frågan ska ske framöver.

Revisionens iakttagelse: Avseende anbudsutvärdering framgår av våra kontroller att det framgår av förfrågningsunderlag hur anbudsutvärdering ska genomföras. I två fall finns dokumentation på att anbudsutvärdering skett i enlighet med förfrågningsunderlaget. I det tredje fallet finns avvikelser i dokumentationen av anbudsutvärderingen. I ett fall framgår att två personer deltagit i anbudsutvärderingen. (avsnitt 3.3.2)

Kommentar: Servicenämndens avdelning stadsfastigheter har gjort bedömningen att det finns tydliga rutiner kring anbudsutvärdering och att dessa har följts i samtliga projekt.

Revisionens iakttagelse: I ett projekt finns inga ÄTA-kostnader vid tiden för granskningen. I två fall finns ÄTA-kostnader gällande vilka vi inte erhållit underlag som byggmötesprotokoll eller fakturor. (avsnitt 3.3.2)

Åtgärd: Egen granskning av revisionens granskade underlag kring ÄTA-arbeten samt framtagande av styrdokument gällande dokumentation och hantering av ÄTA-arbeten.

Kommentar: Under 2025 har servicenämndens verksamhetsavdelning stadsfastigheter gått igenom underlaget från stickprovskontrollerna och finner att anledningen till att det saknades ÄTA-kostnader och underlag i ett av projekten var att det vid stickprovstillfället inte fanns några ÄTA-kostnader eftersom projektet fortfarande befann sig i en uppstartsfas. Dokumentationen av ÄTA-kostnaderna som sedan uppstod i detta projekt finns nu att tillgå. I det andra projektet noterar stadsfastigheter att det finns vissa brister kring dokumentationen av ÄTA-kostnader. Stadsfastigheter noterar att ÄTA-kostnaderna hade kunnat dokumenteras tydligare. Avdelningen ser dock inte någon indikation på felaktig hantering av ÄTA-kostnader i projektet.

Stadsfastigheter noterar även att de befintliga mallarna kring hantering av ÄTA-kostnader inte har använts i projekten. Detta beror på att ÄTA-arbeten i huvudsak framställs av entreprenören som använder sina egna mallar och sammanställningar. Dessa får användas om de innehåller motsvarande information som stadsfastigheters mallar kräver. Ansvarig byggprojektledare bistår sedan entreprenören i att arbeta igenom mallarna och säkerställa att dokumentationen är korrekt. Stadsfastigheter anser att de nyligen framtagna dokumenten gällande hantering av ÄTA-arbeten kommer att leda till ett tydligare tillvägagångssätt framöver.

Revisionens bedömning: Vidare bedömer vi, med utgångspunkt i iakttagelser i avsnitt 3.2, att det genomförs kontroller avseende bisysslor i form av att de ska anmälas vid anställning och följas upp i medarbetarsamtal, samt att rutin för bisysslor tidigare varit föremål för en kommunövergripande internkontrollgranskning. Utöver detta genomförs det dock inte någon samlad kontroll avseende hur rutiner rörande intressekonflikter efterlevs. (avsnitt 3.3.3)

Åtgärder: Säkerställa att det löpande arbetet i respektive avdelning inom serviceförvaltningen fungerar och att det under 2025 undersöks om det behövs mer kompetensutveckling och eventuellt decentraliserade kontroller i förvaltningens verksamheter och att det, om det inte redan finns, utses personer i verksamheten som har ansvar för uppföljning kring rutinernas efterlevnad. Samtidigt bör det undersökas huruvida det finns fog för en mer samlad kontroll.

Överväga om plattformen Malmö lär² skulle kunna ha en roll där genomgångar kring riktlinjer om mutor och jäv årligen behöver genomföras.

Servicenämnden håller i sitt första yttrande med om bedömningen att det genomförs kontroller avseende bisysslor så som revisionen beskriver.

Kommentar: Som beskrivits ovan förväntas den av ledningsgruppen initierade handlingsplanen mot välfärdsbrottslighet såväl förstärka insatser som redan görs idag men även hantera eventuella behov framöver. Ett av områdena i handlingsplanen är att skapa en tydlig struktur för löpande uppföljning och rapportering vilket förväntas besvara om det utövas tillräcklig kontroll för att de rutiner och regler som finns efterlevs inom området framöver.

Malmö lär är fortfarande aktuellt som system för att skapa utbildningar och genomgångar. Systemet skulle på ett systematiskt sätt säkerställa genomgångar av de olika riktlinjer och regler som finns inom korruptionsområdet men det är fortfarande inte klart hur användandet i staden ska se ut. Servicenämnden ser dock fortsatt stor potential med verktyget Malmö lär. Om det inte kommer stadsövergripande utbildningar i Malmö lär övervägs att skapa förvaltningsspecifika utbildningar.

Revisionens bedömning: Att det delvis genomförs uppföljning och återrapportering av arbetet med att förebygga, upptäcka och hantera korruption. (avsnitt 3.5.1)

Åtgärd: Servicenämnden tar korruptionsförebyggande arbete på allvar och anser att förstärkning av det förebyggande arbetet mot korruption ska vara en av målsättningarna i serviceförvaltningens kommande översyn av inköpsorganisationen med koppling till kommande revidering av inköpsriktlinjer med flera styrdokument.

Kommentar: Ambitionen att ta ett större grepp kring välfärdsbrott inklusive korruption i en vid betydelse märks i att en handlingsplan för arbete mot brott i välfärden ska tas fram. Arbetet med handlingsplanen har inletts med inventering av pågående arbete mot brott i välfärden samt med identifiering av förbättringsområden. Ambitionen märks också i planerna på att se över inköpsorganisationen och att revidera inköpsriktlinjerna.

² Malmö lär är Malmö stads *Learning Management System*, en digital som samlar alla utbildningar på ett ställe. Den används för att administrera, skapa, publicera och följa upp digitala utbildningar och även för att hantera utbildningsadministration för fysiska utbildningar.

Ordförande Frida Trollmyr (S)

Nämndsekreterare Jim Johannesson

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]